

Dialogmöte Hälsoundersökningar placerade barn och unga

Agenda

- Bakgrund & information om hälsoundersökningar
- Paus
- Dialog i mindre grupper
- Återkoppling och medskick för framtida arbete

Bakgrund

Placerade barns hälsa

- Radikalt fler hälsoproblem än andra barn
- Gäller fysisk hälsa (inklusive tandhälsa), psykisk hälsa och vaccinationsgrad
- Påtagligt fler problem över en livstid
- Placering verkar **inte** kompensera för hälsoproblemen

Se t ex Vinnerljung, B. & Hjern, A. (2018). Health care in Europe for children in societal out-of-home care. London: Rapport till EU-kommissionen från MOCHA – Models of Child Health Appraised.

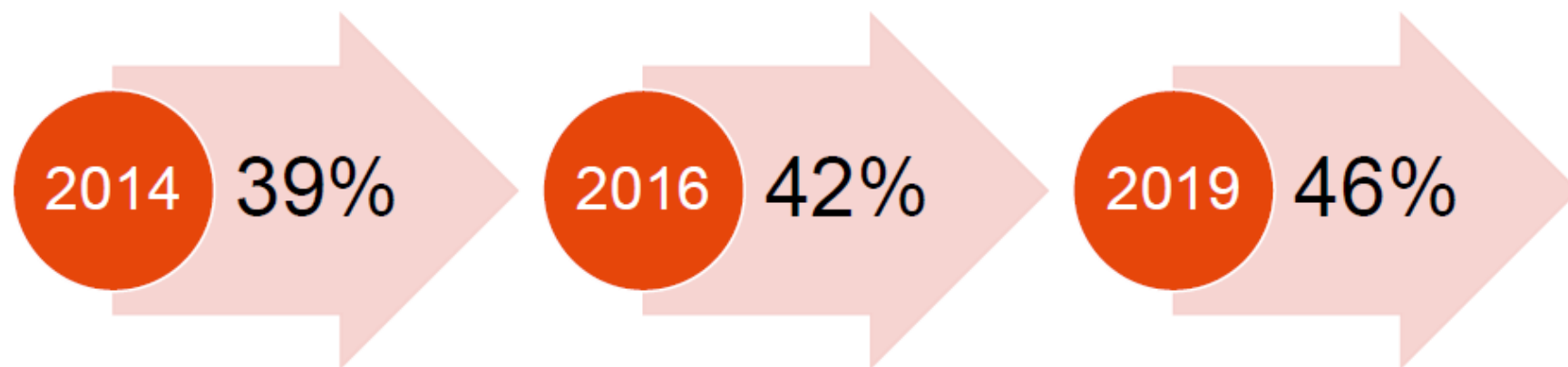
Lagen om hälsoundersökning

- Lagstadgat krav att placerade barn enligt både SoL och LVU ska erbjudas en hälsoundersökning *i anslutning till* placering
- Socialnämnden ansvarar för att informera regionen om att undersökningen behövs och regionen ansvarar för att erbjuda undersökningen
- Undersökningen omfattar fysisk, psykisk och oral hälsa
- Omfattar alla barn, samt unga 18-20 år

Blir barnen hälsoundersökta?

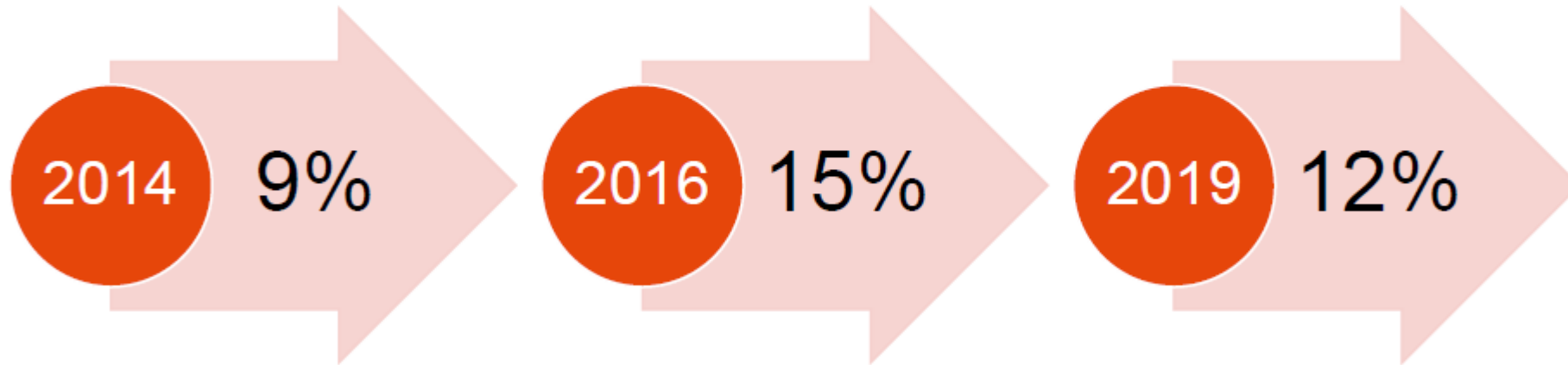
Andelen barn i Sverige som blivit hälsoundersökta i samband med placering

Drygt en tredjedel hade behov av vidare remittering eller insatser från sjukvården

Tandhälsan

Andelen barn i Sverige som blivit tandhälsoundersökta i samband med placering

Drygt 40 % hade behov av vidare remittering eller insatser från tandhälsovården

Vad beror det på?

Finns inget enkelt svar men några exempel är:

- Okunskap om lagar och föreskrifter
- Okunskap om placerade barns hälsa och behov
- Osäkerhet kring de olika undersökningarna
- Akuta ärenden försvårar genomförande
- Bristande samverkan mellan huvudmän
- Inte en prioriterad fråga för socialtjänsten
- Bristande rutiner och resurser både inom både kommun och region

Tre olika typer av undersökningar

ASYL

Hälsoundersökning
för asylsökande
m fl enligt lag
2008:344

LVU

Läkarundersökning
enligt 32 § LVU

Hälsoundersökning

Hälsoundersökning
enligt lag 2017:209
(med föreskrift HSLF-FS
2019:19)

Delvis olika syften

Asyl

- uppmärksamma eventuell ohälsa och behov av smittskyddsåtgärder, samt för att informera om möjligheten att få del av hälso- och sjukvård och tandvård

LVU

- att identifiera sjukdom, skada eller funktionsnedsättning som kan ha betydelse för behovet av vård enligt LVU och för planering av vården

Hälsoundersökning

- en medicinsk bedömning av behovet av hälso- och sjukvård samt tandvård
- hur socialnämnden ska verka för att barnet eller den unge ska få sitt behov av hälso- och sjukvård och tandvård tillgodosett
- hälso- och sjukvårdens och tandvårdens fortsatta kontakt med barnet eller den unge

Behövs ibland fler undersökningar

Läkarundersökning enligt 32 § LVU ersätter *inte* en hälsoundersökning

- Barn som placeras enligt LVU behöver två undersökningar, *om inte* innehållet i undersökningen enligt 32 § är motsvarande

Hälsoundersökning för asylsökande ersätter *inte* en hälsoundersökning

- Ensamkommande barn som placeras kan alltså behöva två hälsoundersökningar (tre om LVU) *om inte* innehållet i asylundersökning är motsvarande

Begreppet *obehövlig*

"Socialnämnden ska, om det inte är obehövligt, underrätta regionen..."

Kan t ex vara:

- om barnet genomgått en hälsoundersökning det senaste året
- om placeringen beräknas bli mycket kortvarig

Huvudregeln är att en hälsoundersökning ska ske och att det behövs medicinsk kunskap för att avgöra om en hälsoundersökning är obehövlig

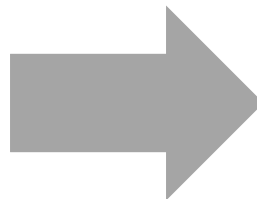
Inför placering för vård utanför det egna hemmet

- Socialtjänsten ska initiera en hälsoundersökning i samband med placering (Socialtjänstlag 2001:453, 11kap. 3a§)
- Vårdcentralen ska erbjuda en tid för undersökningen skyndsamt
- Om det redan i tidigt skede framkommer behov av remittering till specialistenhet ska denna ske utan dröjsmål

Vad ska socialnämnden göra?

Uteslut
att hälsoundersökning
är "obehövlig"

Anmäla behov till
regionen

- Utförd senaste året?
- Kortvarig placering utan oro (ex. tillfälligt sjuk vårdnadshavare)

- Ska ske i nära anslutning *till* placering
- Skickar begäran om hälsoundersökning enligt [HSLF-FS 2019:19](#) till:
 - Vårdcentral
 - FTV Allmäntandvårdsklinik
- [BBiC-begäran](#)

Vad ska regionen göra?

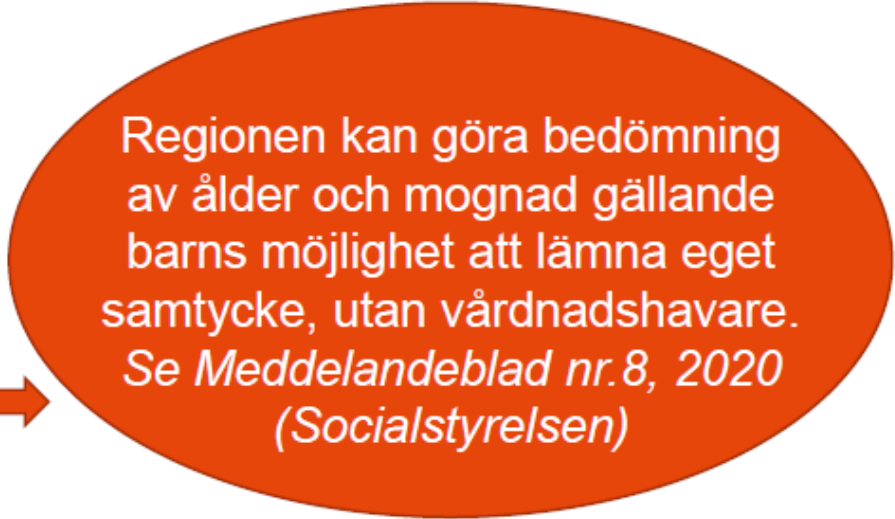
Ansvarar för att
inhämta tidigare
uppgifter från
vårdgivare

Inhämtar nödvändiga
samtycken från barn
och/eller
vårdnadshavare

Ansvarar för att erbjuda
undersökningen *och* för
att återkoppla resultatet
till socialtjänsten i ett
utlåtande

Sekretess och samtycke

- Socialtjänsten behöver *inte* inhämta samtycke från barn eller vårdnadshavare för att *meddela* regionen behov av undersökning (10 kap. 28 § OSL)
- Regionen behöver dock samtycke för att *genomföra* undersökning. Det är regionens ansvar att inhämta det
- Vid LVU har socialnämnden större befogenheter

Regionen kan göra bedömning av ålder och mognad gällande barns möjlighet att lämna eget samtycke, utan vårdnadshavare. Se Meddelandeblad nr.8, 2020 (Socialstyrelsen)

RMR Fysisk/Psykisk

- Giltig oktober 2022-oktober 2024
- Hälsoundersökningen görs på vårdcentral
- Vårdcentralen ska erbjuda en tid för hälsoundersökning – den bör erbjudas inom 4 veckor
- Om behov av remittering till specialistenhet framkommer ska det ske utan dröjsmål

RMR Fysisk/Psykisk

- Barnhälsovård
- Elevhälsa
- Barn- och ungdomspsykiatrisk verksamhet
- Barn- och ungdomsmedicinsk verksamhet
- Ungdomsmottagning
- Socialnämndens personakt om barnets eller den unges fysiska och psykiska hälsa

Ansvarar för att
inhämta tidigare
uppgifter från
vårdgivare

RMR Fysisk/Psykisk - undersökningen

- **Anamnes** – tillämpliga delar
 - Ärftlighet
 - Tidigare sjukdomar, operationer, sjukvårdskontakter
 - Vaccinationer, tillväxt, syn, hörsel
 - Levnadsvanor
 - Psykiska/psykiatriska problem
 - Hälsorisker – alkohol, tobak, substansbruk
 - Reproduktiv och sexuell hälsa
 - Våld, utsatthet
 - Information om förhållande på skola, förskola, inlärningssvårigheter, kamratrelationer, fritidsintressen

RMR Fysisk/Psykisk - undersökningen

- **Status** – relevanta delar - fysisk och psykisk hälsa
 - Längd/vikt
 - Syn och hörsel
 - Psykiskt status
 - Somatiskt status
 - Tecken på misshandel, vanvård, självdestruktivt beteende
 - Ställningstagande till lab-undersökningar och drogscreening

RMR Fysisk/Psykisk – sammanfattning och bedömning

Ska innehålla fysiskt och psykiskt hälsotillstånd
samt eventuellt tecken till funktionsnedsättning

Beakta särskilt:

- Kroniska eller upprepade infektioner
- Kroniskt smärttillstånd
- Fetma eller undervikt
- Astma, allergi, eksem
- Substansbruk
- Misstanke om utsatt för våld eller övergrepp
- Självskadebeteende
- Behov av orosanmälan

[Länk till: Regional medicinsk
riktlinje - Hälsoundersökning
på vårdcentralen av barn och
unga som vårdas utanför det
egna hemmet](#)

RMR Fysisk/Psykisk - Uppföljning

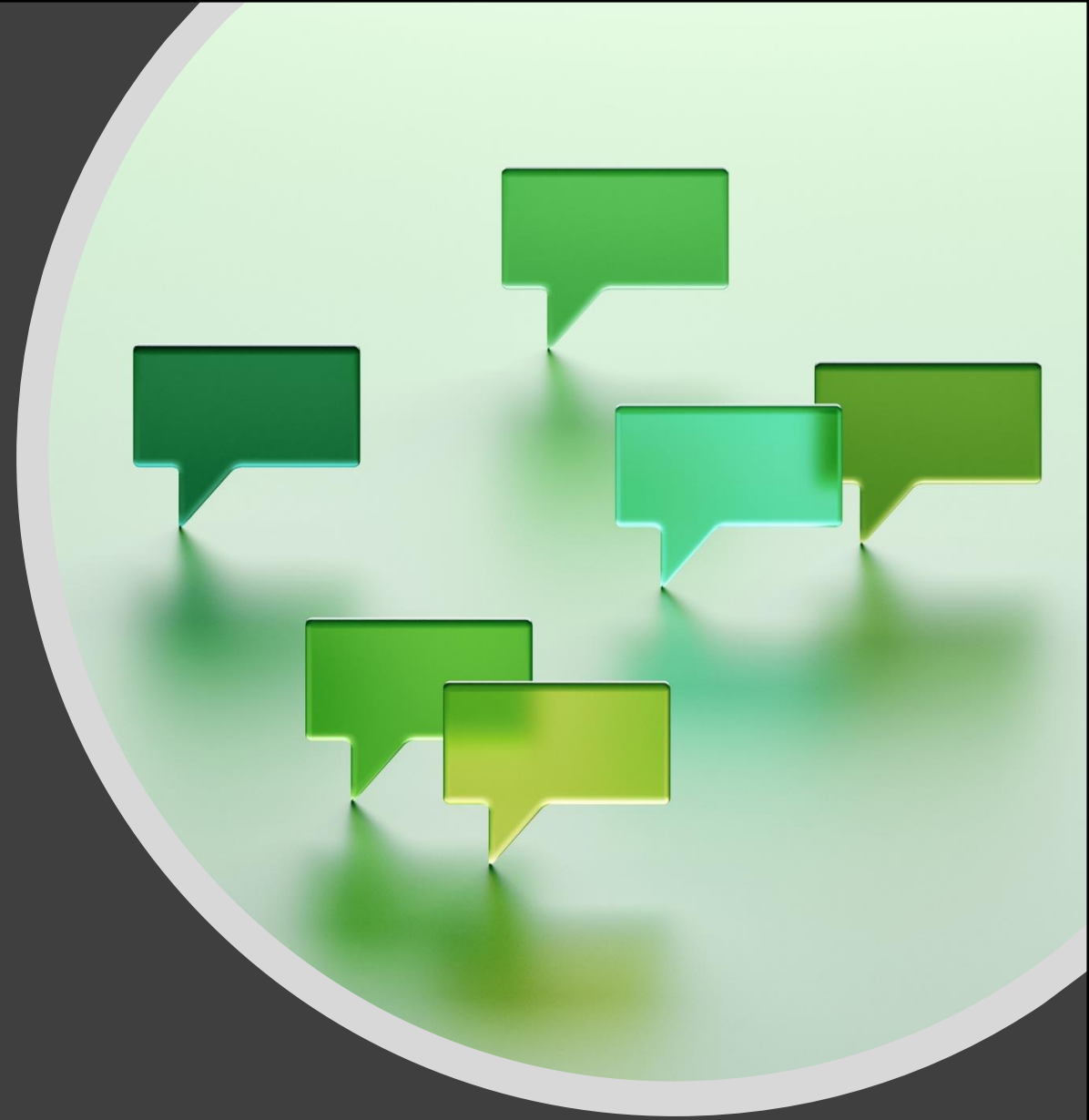
- Mynna ut i ett utlåtande till socialtjänsten med:
 - Medicinsk bedömning
 - Vårdplan
 - Vilka utredningar och undersökningar som planeras
 - Var fortsatt uppföljning ska ske
 - Beskrivning av barnets behov

Journalkopia är inte tillräckligt!

Patientmedverkan och kommunikation

- Anpassa till barnets/den unges ålder, mognad och ev. behov av kommunikationsstöd
- Erbjud enskilt samtal
 - Om det är olämpligt eller inte möjligt bör någon annan än vårdnadshavaren medverka så att barnet kan tala fritt
- Planera tillsammans med socialtjänsten vilka som bör medverka

Avgifter för intyg

- Kostnaden för hälsoundersökningen ligger på regionen och debiteras internt
- Inklusive förarbete, undersökning, intygsskrivande

Diagnos

- **Z13.8W**
Riktad hälsokontroll avseende andra specificerade tillstånd
- **KVÅ-kod AV140**
Hälsoundersökning av barn och unga på begäran av socialnämnd

Hälsoundersökning Oral

- Arbete med RMR påbörjat inom Regionalt programområde Tandvård
- FTV erbjuder hälsoundersökning på alla allmäntandvårdskliniker som tar emot socialtjänstens begäran
- Intern rutin FTV:
 - Ekonomi, kodning och praktisk hantering
- Blankett:
 - Utlåtande om mun- och tandhälsa
- Om behandling behövs ansvarar "hemregionen" - Dialog krävs mellan regionerna

Länkar till VGR Intranät:

[Rutin för oral hälsoundersökning inför placering](#)

[Blankett för utlåtande: Oral hälsa barn och unga](#)

Kontaktuppgifter till regionerna

för socialtjänsten vid begäran av
hälsoundersökning för placerade barn

Västra Götaland

Hälsoundersökningar avseende barn i Region Västra Götaland

Fysisk och psykisk hälsa

0-20 år

Vårdcentral

[Vårdcentraler i Västra Götaland](#)

Oral hälsa avseende barn från annan region

3-20 år

Tandvårdssamordning, Koncernkontoret, Västra Götalandsregionen

Support – för vårdgivare:

[☎ 010 - 441 27 00](tel:010-4412700)

(måndag, onsdag och torsdag, kl. 09.00-11.00)

epost:

[✉ koncernkontoret.tandvard@vgregion.se](mailto:koncernkontoret.tandvard@vgregion.se)

Oral hälsa avseende barn i regionen

3-19 år

Tandvårdsklinik

[Val av tandvårdsklinik i Västra Götaland 3-19 år \(PDF\)](#)

Unga vuxna 20+ år

Tandvårdsklinik

[Val av tandvårdsklinik i Västra Götaland unga vuxna \(PDF\)](#)

[Överenskommelsen för barns och ungas hälsa i Västra Götaland](#)

Dialog

- När/var fungerar det bra? Goda exempel.
- Utmaningar/förslag på utvecklingsområden?
- Andra aktörer/verksamheter som behöver informeras?

Utse en sekreterare per grupp, maila
karin.ahlqvist@skaraborg.se

Sammanfattning

- Upplevs över lag fungera väl i närområdet i Skaraborg
- Varit svårare vid samarbete mot andra regioner, ex har regionen förväntat sig att socialtjänsten ska inhämta underlag
- Nationell patientöversikt (NPÖ) kan vara en hjälp i att hämta in underlaget för hälso- och sjukvården. Dock är inte alla vårdgivare anslutna vilket kan ge "luckor", särskilt om man inte vet var barnet tidigare varit bosatt
- Utlåtanden kan se väldigt olika ut. En del är väldigt välskrivna och lätta att förstå, andra kan vara mycket fåordiga och svåra att tolka
- Viktigt med samverkan om hälsoundersökningen mynnar ut i ett behov av fortsatt åtgärder – Kan vara svårt för hälso- och sjukvården att remittera vidare om man inte vet var barnet placeras
- Finns flera goda exempel. Tandvården ser fram emot de nya rutiner som nyligen publicerats.
- Fylliga skriftliga bedömningar från hälso- och sjukvården och tandvården är en god hjälp för socialtjänsten i det fortsatta omhändertagandet
- Har tidigare varit lätt att glömma bort tandvården i sammanhanget, bra att det är så förtydligat
- Upplevs fungera bra över lag. En känsla att man hjälps åt när kunskaperna inte alltid är tillräckliga
- Kan vara bra att ha en dialog om eventuell dead-line för undersökningen där socialtjänsten i vissa fall kan stötta i att få familjen till undersökning
- Under dialogen har en förståelse för de olika parternas uppdrag skapats vilket är positivt
- Vårdcentralerna har mycket information att inhämta på ganska kort tid, kan vara svårt att få en komplett historik. Underlättar om socialtjänsten kan bidra med information
- Viktigt att etablera lokala rutiner för hur man når varandra
- En gemensam mall för dokumentation av hälsoundersökningen från vårdcentralerna hade underlättat
- Generellt upplevs samverkan fungera väl
- En utförlig begäran underlättar för den vårdcentral/tandvårdsklinik som ska utföra undersökningen – Samverkan och dialog är viktigt för att få till detta på bästa sätt
- Checklista är bra eftersom åtgärden för de flesta yrkesutövare blir en "sällanuppgift"
- Avsaknaden av gemensamma IT-system är ett problem som kan fördröja processen och som är en svårighet för samverkan

Sammanfattning

- Samverkan upplevs generellt fungera ganska väl
- Socialtjänsten har ibland missat att skicka begäran till tandvården. Lätt att missa att skicka till tandvården när det är samma blankett, kunde vara lättare att hantera om det var två olika blanketter
- Oral hälsoundersökning registreras med åtgärds kod som gör att regionen centralt tar kostnaden för undersökningen – Nya rutiner för folktandvården finns publicerade under denna vecka
- Viktigt att en begäran från socialtjänsten återkopplas oavsett resultat. Om/när man inte får in barnet för en undersökning är det relevant information att återkoppla
- Utmaning när information/kunskap inte nått ut till utförande verksamhet: "Varför ska vi undersöka ett friskt barn?"
- Resursbrist är ett generellt bekymmer
- VGR planerar för en intern utbildningsinsats till vårdcentralerna framöver
- Tandvården har upplevt en ökning av begäran – Positivt
- Begäran kan se lite olika ut, viktigt att använda senaste versionen

Hälsoundersökningar av barn placerade i samhällsvård i Sverige Beställare och utförare perspektiv

Godfried van Agthoven, Doktorand
Laura Korhonen, Professor
Rajna Knez, Docent
Gabriel Otterman, adj. Lektor
Kathi Makoroff, Professor

www.barnafrid.se samt <https://liu.se/forskning/halsundersokningar-av-barn-placerade-i-samhallsvard>

Processtöd Samverkansgrupp Barn och unga

Annica "Anci" Loft

Processtöd Primärvården

Utvecklingsledare Närhälsan

annica.loft@vgregion.se

Karin Ahlqvist

Processtöd kommuner

Utvecklingsledare Skaraborgs
kommunalförbund BoU

karin.ahlqvist@skaraborg.se

Krister Bergkvist

Processtöd Skaraborgs Sjukhus

Sjuksköterska Vårdplaneringsteamet

krister.sven.bergkvist@vgregion.se

Utvärdering

Ge dialogmötet ett betyg:

4.6

0

0

0

40 %

60 %

Sammanfatta dina tankar efter förmiddagen med ett ord:

Viktigt och bra information
Klargörande! Tydliggörande!
Så bra!! framgång
alla till sammans
nyttigt
gott
Klargörande
Givande
Kanonbra!
Förtydligande
jättebra
Inspirerande
Nätverk!
bra kvalitet på innehållet
Inspirerande, bra information